

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 czerwca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. P. (1) od 2 stycznia 2017 r. nie podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek B. Z.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał na krótki okres pomiędzy zatrudnieniem A. P. (1) tj. 2 stycznia 2017 r., a zaistnieniem u niej niezdolności do pracy z powodu ciąży tj. od 8 marca 2017 r. Organ rentowy wskazał, że w dniu 30 grudnia 2016 r. płatnik składek zawarł z A. P. (1) umowę o pracę na czas określony od 2 stycznia 2017 r. do 2 kwietnia 2018 r. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 2000 zł brutto powierzając jej stanowisko sprzedawcy w sklepie spożywczym. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, brak jest w niniejszej sprawie dowodów świadczących o wykonywaniu przez A. P. (1) obowiązków pracowniczych, a co również istotne płatnik składek złożył dokument zgłoszeniowy po upływie ustawowego terminu. Ponadto analiza dokumentów zgromadzonych w sprawie wykazała, że orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania/podjęcia pracy na stanowisku kasjer – sprzedawca zostało wystawione dopiero w dniu 3 lutego 2017 r. i tym samym A. P. (1) została dopuszczona do pracy bez aktualnych badań lekarskich. Co więcej, skarżąca została dopuszczona do pracy bez książeczki zdrowia do celów sanitarno – epidemiologicznych. Wprawdzie z wyjaśnień płatnika wynika, że B. Z. zawarła z Powiatowym Urzędem Pracy w Ł. umowę o zwrot części kosztów poniesionych na wynagrodzenia i składki społeczne, zobowiązując się do zatrudnienia dwóch osób bezrobotnych w okresie od 1 marca 2016 r. do 28 lutego 2018 r., to jednak na tę okoliczność nie przedstawiła żadnego dokumentu. Ponadto, w trakcie długotrwałej nieobecności A. P. (1) w pracy, płatnik nie zatrudnił nowej osoby, a jej obowiązki powierzył stażystom z Urzędu Pracy.

/decyzja w aktach ZUS/

W dniu 28 czerwca 2017 r. A. P. (1) złożyła odwołanie od ww. decyzji wnosząc o jej zmianę poprzez uznanie jej za osobę ubezpieczoną, począwszy od 2 stycznia 2017 r. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek B. Z.. W treści odwołania skarżąca wskazała, że w okresach: od 24 września 2014 r. do 16 maja 2015 r., od 31 sierpnia 2015 r. do 11 kwietnia 2016 r. oraz od 31 sierpnia 2016 r. do 1 stycznia 2017 r. była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna. W dniu 13 grudnia 2016 r. A. P. (1) otrzymała z Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. propozycję zatrudnienia w sklepie spożywczym, należącym do B. Z. w ramach refundacji części kosztów zatrudnienia osób bezrobotnych do 30 roku. W dniu 30 grudnia 2016 r. skarżąca zawarła z płatnikiem umowę o pracę, na mocy której powierzono jej obowiązki pracownicze sprzedawcy. A. P. (1) podkreśliła, że od dnia 8 marca 2017 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą, przy czym o fakcie zajścia w ciążę dowiedziała się w dniu 7 marca 2017 r. W odniesieniu do posiadania książeczki zdrowia do celów sanitarno – epidemiologicznych skarżąca wskazała, że została ona jej wystawiona w dniu 23 sierpnia 2010 r. W odniesieniu zaś do kwestii zaświadczenia o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania/podjęcia pracy na stanowisku kasjer – sprzedawca skarżąca wskazała, że skierowanie na ich przeprowadzenia zostało jej wystawione w dniu 3 lutego 2017 r. i wykonała jej w najkrótszym możliwym terminie.

/odwołanie k.2 - 4/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu przytoczył argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.10 – 12 odwrót/

Na rozprawie w dniu 24 stycznia 2018 r. płatnik składek, B. Z. przyłączyła się do odwołania.

/oświadczenie płatnika min.00:01:56 protokołu rozprawy z dnia 24 stycznia 2018 r., płyta CD k.71/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

Wnioskodawczyni A. P. (1) z zawodu jest sprzedawcą.

/świadczenie ukończenia (...) Szkoły Zawodowej k.50 – 50 odwrót/

Płatnik składek – B. Z. prowadzi samoobsługowy sklep spożywczy, w którym zatrudnia kierownika oraz ekspedientów. Praca w sklepie (...) odbywa się w systemie dwuzmianowym (od 6 do 14 oraz od 13 do 21) , przy czym na jednej zmianie pracuje jednocześnie 2 – 3 pracowników. W sklepie znajdują się 2 kasy fiskalne ze znanym dla wszystkich pracowników hasłem dostępu. Towar przywożony do sklepu jest odbierany przez kierownika , a w zależności od okoliczności także przez pracowników sklepu. Pracownicy otrzymują wynagrodzenie w formie gotówkowej na koniec miesiąca.

/zeznania świadków : E. S. min.00:06:19 – 00:16:46 , A. M. min.00:16:46 – 00:27:42 , A. K. min.00:27:42 – 00:36:19 protokołu rozprawy z dnia 21 marca 2018 r. , płyta CD k.119 oraz zeznania wnioskodawczyni min. 00:43:57 – 00:53:28 protokołu rozprawy z dnia 21 marca 2018 r. , płyta CD k.119 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami 00:17:35 – 00:26:24 protokołu rozprawy z dnia 24 stycznia 2018 r. , płyta CD k.71 , wykaz osób zatrudnionych w firmie płatnika k.26 – 29 , listy płac k.30 – 33/

Płatnik składek poszukuje pracowników poprzez ogłoszenia wywieszane w sklepie, a także za pośrednictwem Urzędu Pracy.

/ zeznania świadków : A. M. min.00:16:46 – 00:27:42 , A. K. min.00:27:42 – 00:36:19 protokołu rozprawy z dnia 21 marca 2018 r. , płyta CD k.119 , wnioski o zawarcie umowy o zorganizowania stażu dla bezrobotnych k.83 – 94/

W dniu 13 grudnia 2016 r. A. P. (1) otrzymała z Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. propozycję pracy w sklepie, należącym do B. Z.. Osoby te wcześniej się nie znały.

/zeznania wnioskodawczyni 00:43:57 – 00:53:28 protokołu rozprawy z dnia 21 marca 2018 r. , płyta CD k.119 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami 00:17:35 – 00:26:24 protokołu rozprawy z dnia 24 stycznia 2018 r. , płyta CD k.71 , zaświadczenie k.82/

B. Z. zawarła z A. P. (2) umowę o pracę na czas określony od 2 stycznia 2017 r. do 2 kwietnia 2018 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, powierzając jej obowiązki pracownicze sprzedawcy z wynagrodzeniem w wysokości 2 000 zł.

/umowa o pracę w aktach ZUS/

A. P. (2) została zatrudniona w miejsce D. R., która odeszła z pracy w dniu 30 listopada 2016 r.

/zeznania świadka A. K. min.00:27:42 – 00:36:19 protokołu rozprawy z dnia 21 marca 2018 r. , płyta CD k.119 , wykaz pracowników zatrudnionych w firmie płatnika k.28 – 29/

Przed podjęciem zatrudnienia w firmie płatnika, wnioskodawczyni była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna w następujących okresach: od 24 września 2014 r. do 16 maja 2015 r. , od 31 sierpnia 2015 r. do 11 kwietnia 2016 r. oraz od 31 sierpnia 2016 r. do 1 stycznia 2017 r.

/okoliczność bezsporna/

Zaświadczenie lekarskie z dnia 3 lutego 2017 r. wskazuje na brak przeciwwskazań do wykonywania przez wnioskodawczynię obowiązków pracowniczych na stanowisku kasjera – sprzedawcy.

/załącznik nr 10 akt ZUS/

Wnioskodawczyni została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych po upływie ustawowego terminu.

/okoliczność bezsporna/

Wnioskodawczyni stawiała się do pracy 2 stycznia 2017 roku. Był to dzień inwentaryzacji w sklepie i dlatego byli obecni wszyscy pracownicy. E. S. jest kierownikiem sklepu. W ramach powierzonych obowiązków pracowniczych wnioskodawczyni zajmowała się obsługą klientów sklepu, a także wykładaniem dostarczonego do sklepu towaru. A. P. (1) świadczyła pracę w systemie zmianowym, także w soboty i niedziele. Wnioskodawczyni nie była upoważniona do podpisywania firmowych dokumentów. A. P. (1) podpisywała listy obecności w pracy. Wnioskodawczyni wykonywała powierzone jej obowiązki pracownicze przez 2 miesiące tj. do momentu powstania u niej niezdolności do pracy.

/ zeznania świadków: E. S. min.00:06:19 – 00:16:46, A. M. min.00:16:46 – 00:27:42, A. K. min.00:27:42 – 00:36:19 protokołu rozprawy z dnia 21 marca 2018 r., płyta CD k.119 oraz zeznania wnioskodawczyni min. 00:43:57 – 00:53:28 protokołu rozprawy z dnia 21 marca 2018 r., płyta CD k.119 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami 00:17:35 – 00:26:24 protokołu rozprawy z dnia 24 stycznia 2018 r., płyta CD k.71, listy obecności w pracy k.35 – 37/

Wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy od dnia 8 marca 2017 r.

/okoliczność bezsporna/

Podczas nieobecności wnioskodawczyni w pracy, płatnik zatrudniał na jej miejsce stażystów skierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Ł.

/ zeznania świadków: E. S. min.00:06:19 – 00:16:46, A. M. min.00:16:46 – 00:27:42, A. K. min.00:27:42 – 00:36:19 protokołu rozprawy z dnia 21 marca 2018 r., płyta CD k.119, umowa o odbywanie stażu przez bezrobotnego k.100 – 102, umowa o odbywanie stażu przez bezrobotnego k.103 – 105/

W chwili zawierania umowy o pracę z płatnikiem wnioskodawczyni nie była w ciąży. O fakcie zajścia w ciążę dowiedziała się w dniu 7 marca 2017 r.

/ zeznania wnioskodawczyni min. 00:43:57 – 00:53:28 protokołu rozprawy z dnia 21 marca 2018 r., płyta CD k.119 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami 00:17:35 – 00:26:24 protokołu rozprawy z dnia 24 stycznia 2018 r., płyta CD k.71/

A. P. (1) urodziła dziecko w dniu 26 października 2017 r.

/okoliczność bezsporna/

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika organu rentowego o zwrócenie się do placówek medycznych w których leczyla się wnioskodawczyni w 2016 roku, o nadesłanie dokumentacji medycznej, gdyż dokumentacja ta nie mogła w jakikolwiek podważyć twierdzeń wnioskodawczyni co do okoliczności uzyskania informacji o fakcie zajścia w ciążę w dniu 7 marca 2017 r. Skoro bowiem wnioskodawczyni urodziła dziecko w dniu 26 października 2017 r. to zgodnie z zasadami logicznego rozumowania i podstawowej wiedzy o człowieku, w dacie zawierania spornej umowy o pracę z całą pewnością nie mogła być w ciąży, gdyż ciąża trwa do 42 tygodni (9 miesięcy), zaś umowa została zawarta 2 stycznia 2017 roku. Co więcej, wnioskodawczyni została skierowana do tej pracy poprzez Urząd Pracy już w dniu 13 grudnia 2016 roku.

Sąd oddalił wnioski pełnomocnika organu rentowego o : zwrócenie się do Urzędu Pracy o informację kiedy wyrejestrowano wnioskodawczynię, o przesłanie jej akt dotyczących statusu bezrobotnego, o wskazanie przez płatnika kto dostarczał towar w grudniu 2016 roku i od stycznia do marca 2017 roku, o zwrócenie się do tych kontrahentów o dokumentację potwierdzającą przyjęcie przez sklep towaru na okoliczność kto faktycznie przyjmował w sklepie towar

oraz o ponowne zwrócenie się do Urzędu Skarbowego z zapytaniem za jakich pracowników odprowadzono podatek dochodowy, gdyż w ocenie Sądu wnioski te zmierzały jedynie do przedłużenia postępowania i w żaden sposób nie mogły podważyć zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, który okazał się wystarczający do wydania orzeczenia. Co więcej, wnioski te odnosiły się jedynie do kwestii pobocznych, związanych ze sprawą, a nie zaś do jej istoty tj. do ustalenia czy wnioskodawczyni faktycznie wykonywała powierzone jej obowiązki pracownicze.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1778) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Definicja pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy, o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanego przez art. 22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r., I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści art.22§1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Legalis nr 88987).

W orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu jest uwarunkowane nie tyle samym faktem zawarcia umowy o pracę i opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Sam bowiem fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony umowy o pracę przy składaniu oświadczeń woli mają świadomość tego, że osoba określona w umowie o pracę, jako pracownik pracy świadczyć nie będzie, a osoba wskazana, jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy i do podjęcia i wykonywania pracy nie doszło a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to umowę taką uważa się za zawartą dla pozorów - art.83§1 k.c. Umowa taka nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r. II UK 148/07, Lex nr 846577; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. II UK 321/04, OSNP 2006/11-12/190; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2001 r. II UKN 244/00, OSNP 2002/20/496; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r. II UK 204/09, Lex nr 590241).

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy zakwestionował ważność umowy o pracę, zawartej pomiędzy A. P. (2), a płatnikiem składek B. Z. stojąc na stanowisku, iż jej podpisanie oraz zgłoszenie wnioskodawczyni do ubezpieczeń społecznych było czynnościami pozornymi.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle dokonanych ustaleń faktycznych jednoznacznie wynika, iż umowa o pracę zawarta przez wnioskodawczynię i zainteresowaną była realizowana.

Podkreślić należy, że ustalony w mniejszej sprawie stan faktyczny wskazuje, że na mocy umowy o pracę od dnia 2 stycznia 2017 r. A. P. (2) powierzono obowiązki pracownicze sprzedawcy, które to obowiązki wykonywała do momentu powstania u niej niezdolności do pracy tj. 8 marca 2017 r. W zakresie powierzonych obowiązków, wykonywanych w systemie dwuzmianowym, wnioskodawczyni zajmowała się obsługą klientów jako kasjer - sprzedawca, a także układaniem dostarczonego do sklepu towaru. W ocenie Sądu, nie ulega również wątpliwości, że wnioskodawczyni posiadała niezbędne kwalifikacje i umiejętności do wykonywania powierzonych jej obowiązków. Co jednak istotne, u płatnika pojawiła się realna potrzeba zatrudnienia pracownika w związku z faktem, iż jeden z pracowników odszedł z firmy z końcem listopada 2016 r. W niniejszej sprawie nie sposób także podważyć faktu, że wnioskodawczyni podjęła zatrudnienie u płatnika za pośrednictwem Urzędu Pracy, a ponadto, że w chwili zawierania spornej umowy o pracę z całą pewnością nie była w ciąży i tym samym nie mogła zakładać, że będzie wykonywać obowiązki pracownicze jedynie przez krótki czas.

Wprawdzie pracodawca nie dopełnił ciężącego na nim obowiązku terminowego zgłoszenia pracownika do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, czy też dopuścił A. P. (1) do pracy bez ważnych badań lekarskich (te ubezpieczona odbyła w dniu 3 lutego 2017 roku), to jednak z powodu tych uchybień nie sposób podważyć ważności zawartej umowy o pracę w sytuacji jej rzeczywistego wykonywania przez ubezpieczoną. Ponadto wskazane uchybienia nie mogą oddziaływać negatywnie na sytuację wnioskodawczyni, gdyż dopełnienie wskazanych obowiązków spoczywa na pracodawcy i to jedynie pracodawca ponosi konsekwencje naruszenia prawa w tym zakresie.

Nawet zaś gdyby przyjąć, iż rzeczywistym celem zawartej umowy o pracę była wyłącznie chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego to dążenie do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (bądź uzyskania wyższych świadczeń), jako cel podjęcia zatrudnienia, nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, jeżeli umowa o pracę jest faktycznie realizowana, a tak było w przypadku ubezpieczonej. Chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jako motywacja do podjęcia zatrudnienia, nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, a dążenie do uzyskania przez zawarcie umowy o pracę, ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie może być uznane za zmierzające do dokonania czynności sprzecznej z prawem albo mającej na celu jego obejście, jeżeli umowa ta prowadzi do faktycznej realizacji zatrudnienia spełniającego cechy stosunku pracy, a zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala stwierdzić.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c., zaskarżoną decyzję ZUS zmienił i orzekł, że A. P. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 2 stycznia 2017 roku jako pracownik u płatnika składek B. Z..

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, wypożyczając akta rentowe

S.B.